

Vývoj interpretace a aplikace čl. 9 japonské ústavy v kontextu bezpečnostní politiky Japonska

Abstrakt

Hlavním cílem této disertační práce je analýza významného ústavně-právního problému, kterým je interpretace článku 9 japonské ústavy ve světle proměny bezpečnostní politiky Japonska, zejména s akcentem na projednávání kontroverzní legislativy premiéra Šinzóa Abeho v roce 2015. Vedle historických modelů vládnutí práce popisuje debatu nad ústavním textem a ukazuje, že měl být sice článek 9 pojistkou proti opětovné militarizaci Japonska a opakování válečných hrůz, avšak s novými výzvami Spojené státy naopak usilovaly o obnovení japonských ozbrojených sil. Japonské vlády dominantně vládoucí LDS však s odkazem na striktní interpretaci článku 9 Legislativním odborem vlády těmto tlakům do značné míry odolaly, ponechaly bezpečnost na svém americkém spojenci a soustředily se na ekonomický rozvoj. Radikální ústavní reinterpetaci a ústavní revizi bránila nejen rigidita japonské ústavy, ale i struktura politického systému, v níž měli značnou roli stoupenci normy antimilitarismu. Konec studené války však naplno obnažil napětí mezi ústavou a japonsko-americkou bezpečnostní smlouvou, když Japonsko začalo rozvíjet větší angažmá v bezpečnostních otázkách. Otázka ústavní revize a interpretace se stala mnohem více diskutovaným tématem. Zásadní změnou ve vývoji ustálené interpretace článku 9 japonské ústavy se pak stalo právě chválení bezpečnostních zákonů Abeho vládou v roce 2015, které umožnily limitovaný výkon práva na kolektivní sebeobranu. Práce rozebírá, jakými procedurálními kroky ke změně došlo a analyzuje aktéry debaty o jejich ústavnosti. Ukazuje také na zmírňující vliv koaličního Kómeitó, ústavních expertů, aktivistů a japonské veřejnosti jako nositelů antimilitaristické normy a představitelů de facto ochrany ústavnosti. Podle disertační práce může schválení bezpečnostní legislativy ohrozit legitimitu aktivit, které bude Japonsko podle těchto zákonů realizovat, stejně tak reprezentuje další krok ve vyprazdňování ústavního článku 9. Práce dává na konci ke zvážení zavedení instituce pro abstraktní kontrolu ústavnosti, která by autoritativně interpretovala ústavnost bezpečnostně-politických aktů a jež by pomáhala kultivovat japonský konstitucionalismus.

Klíčová slova: ústavní interpretace, bezpečnost, Japonsko